

بسمه تعالی
مجلس شورای اسلامی
دوره سوم - سال اول
۱۳۶۸ - ۱۳۶۹

شماره ترتیب چاپ ۴۴۱

شماره دفتر ثبت ۱۹۷

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

سلام علیکم

احتراما نظر خاص شما را به معضل اجتماعی ذیل معطوف داشته تقاضای اتخاذ تصمیم درخصوص پیشنهاد تصویب ماده واحد را مینماید.

همانطور که مستحضرد باوجود اینکه شرع انور برای طلاق بعنوان (ابض الاشياء) موانع و شرایط موکدی (از قبیل مداخله حکمین دو فامیل، نظارت دو شاهد عادل مرد و طهر زن در انشای طلاق، اسکان مطلقه در خانه مشترک تا پایان عده بمنظور افزایش امکان آشتی و رجوع، و غیره) را مقرر فرموده و از طرف دیگر برای ازدواج بعنوان (نیمه سی از دین) تمجیدها و تسهیلات زیادی را توصیه فرموده مع الاسف آنچه مورد نظر شارع مقدس در آیات و روایات مصومین (ع) است در عمل رعایت نمی شود، یعنی موانع طلاق روز بروز کمتر و موانع ازدواج روز بروز بیشتر می گردد و بجز معدودی طلاقیهای نزاع دار که بدادگاه مدنی خاص ارجاع می شود اکثریت ۸۵ درصد بقیه، بلامانع به محاضر طلاق مراجعه و متارکه مینمایند. در نتیجه طبق آمار و ارقام موجود از زمانی که دادگاههای خانواده تشکیل و کلبه طلاقها بدادگاه خانواده ارجاع می شد طلاق رو به کاهش نهاد و در پیروزی انقلاب تا ۷ درصد رسید و برعکس از زمان لغو دادگاه رو به افزایش نهاده و تا قریب ۱۰ درصد در ایران و ۱۶ درصد در تهران رسیده است.

باوجود اینکه در اکثر کشورها اجرای طلاق مدت ها طول می کشد، در کشور ما با آزاد بودن زوجین و محاضر، هر نزاع سطحی میتواند در عرض چند ساعت به دادگی به ملاقات منجر شود.

حاصل این ضایعه مثلا در سال ۶۴ به ۳۸۹۸۳ طلاق با ۷۰۰۰۰ بیسوه زن و سرود منگزا و بیش از ۴۰۰۰۰ کودک سرخورده منجر شده که منشاء بیش از ۷۰ درصد بزهکاریهای اجتماعی میگردند.

اگر این نزاعها از فیلتر دادگاه با هر مرتب صالحه عبور کند اکثر آنها به اصلاح منجر شده فقط معدودی طلاقهای اضطراری و منطقی که مورد نظر شارع است انجام خواهد شد. لذا ضرورتا تقاضا داریم نسبت به طرح و تصویب ماده واحده برای ارجاع همه طلاقها به دادگاه مدنی خاص یا یک مرجع صالحه و اجرای همه شرایط شرعی و منطقی طلاق و اصلاح این ضایعه اجتماعی اقدام فرمائید.

صدیقی - حسینی شاهرودی - احمد نیکفر - محمدرضا باهنر - سید رضا اکرمی - اسلامی
علیرضا فرزاد - محمدرضا رحیمی - هادی غفاری - ابوالفضل حسن بهکی - شهیدی -
علی - محمود آستانه - فاضل همدانی و یک امضا ناخوانا.

طرح قانونی اصلاح قانون طلاق

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون زوجهای که قصد طلاق و جدایی از یکدیگر را دارند بایستی جهت رسیدگی باختلاف خود به دادگاه مدنی خاص مراجعه و اقامه دعوی نمایند. چنانچه اختلاف فیما بین از طریق دادگاه و حکمین، از فامیل دو طرف که برگزیده دادگاهند (آنطور که قرآن کریم فرموده است) حل و فصل نگردید دادگاه با صدور گواهی عدم امکان سازش آنانرا به دفتر رسمی طلاق خواهد فرستاد. دفاتر رسمی طلاق حق ثبت طلاقهای را که گواهی عدم امکان سازش برای آنها صادر نشده است، ندارند. در غیر این صورت از سردفتر خاکی، سلب صلاحیت بعمل خواهد آمد. تبصره ۱ - نحوه دعوت از حکمین (از فامیل دو طرف) و بررسی صلاحیت آنان به عهده دادگاه مدنی خاص است که آئین نامه اجرائی آن ظرف ۲ ماه توسط شورای عالی قضائی تهیه و تصویب خواهد شد.

تبصره ۲ - گزارش کتبی مبنی بر عدم امکان سازش و نیز تعیین تکلیف سرپرستی فرزندان و حل و فصل مسائل مالی با امضای حکمین از دو فامیل و زن و شوهر مطلقه تحویل گردد.

تبصره ۳- گواهی کتبی طهر زوجه و گواهی کتبی سلامت جسمی و روانی زوجین توسط مراجع ذیصلاح پزشکی تحویل گردد.

تبصره ۴- گواهی وجود یا عدم وجود جنین در رحم زوجه توسط آزمایشگاه مربوطه تحویل گردد.

تبصره ۵- شهود حتما باید مرد و عادل و از آشنایان زوجین و واجد صلاحیت اخلاقی و عدم سوء پیشینه کیفری باشند. کارکنان محضرها و یا رهگذران غریبه حق شاهد شدن ندارند در غیر این صورت از سردفتر سلب صلاحیت می شود.

تبصره ۶- اجرای صیغه طلاق فقط توسط زوج و در صورت اضطرار توسط وکیل صالح و موجد با وکالتنامه رسمی و ذکر دلیل اضطرار مجاز است.

تبصره ۷- گواهی کتبی اسکان زوج مطلقه در منزل مشترک تا سه طهر، الزامی است و گزارش اسکان و رجوع یا عدم رجوع شوهر با امضای زن و مرد و حکمین، بدفتر تحویل گردد پس در صورت رجوع، صورتجلسه طلاق ابطال و در صورت عدم رجوع، تکمیل و قبالة ابطال و ثبت گردد. صورتجلسه طلاق با امضای زوجین و حکمین و عدلین و امضاء و مهر محضر اعتبار دارد.

تبصره ۸- صورتجلسه طلاق در ۳ نسخه طبق نمونه تهیه شده با ۵ برگ ضمیمه، تحویل محضر زن و شوهر مطلقه شده و ۴ فتوکپی از صورتجلسه اصلی به حکمین و شهود داده شود.

تاریخ چاپ ۱۳۶۸/۲/۳۱

مواد ۱۱۳۸ و ۱۱۴۱ از قانون مدنی - طلاق

ماده ۱۱۳۸ - ممکن است صیغه طلاق را بتوسط وکیل اجرا نمود.
ماده ۱۱۴۱ - طلاق در طهر موقت صحیح نیست مگر اینکه زن یا شه یا حامله باشد.

مواد ۱ - ۲ - ۳ - ۴ - ۵ - ۶ - ۷ و ۸ قانون حمایت خانواده
مصوب ۱۵ بهمن ماه ۱۳۵۳

ماده ۱ - به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صفای از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش رسیدگی میشود. رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی خواهد بود.

ماده ۳ - دادگاه میتواند هر نوع تحقیق و اقدامی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران اجتماعی و غیره به هر طریق که مقتضی باشد انجام دهد.

ماده ۵ - دادگاه در صورت تقاضای هر یک از طرفین مکلف است موضوع دعوی را با استثنای رسیدگی به اعل نكاح و طلاق به یک تاسه داور ارجاع نماید همچنین دادگاه در صورتی که مقتضی بداند را با نیز دعوی را بدوری ارجاع خواهد کرد. داور در این قانون تابع شرایط داورى مندرج در قانون آئین دادرسی نمیشود. مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد. در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه را با رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تمدید مدت را مقتضی تشخیص دهد.

تبصره - در صورتیکه طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننماید دادگاه داور یا داوران را به ترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد مگر آنکه اشخاص مذکور از قبول داورى امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر میسر نباشد افراد دیگری به داورى انتخاب میشوند.

داده - داور یا داوران سعی در سازش بین طرفین خواهند کرد و در صورتیکه موفق به

اصلاح نشوند نظر خود را در ماهیت دعوی ظرف مدت مقرر کتبا به دادگاه اعلام می نمایند .
 این نظریه طرفین ابلاغ میشود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را به دادگاه اعلام نمایند . در صورتیکه طرفین با نظر دادور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر دادور را صادر می نماید مگر اینکه رای دادور مغایر قوانین موجد حق باشد که در این صورت ملغی الاثر میشود .
 هرگاه یکی از طرفین به نظر دادور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی ندهد برای دادور مغایر قوانین موجد حق باشد دادگاه به موضوع رسیدگی نموده حسب مورد رای مقتضی با گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد .

ماده ۸ - در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد میتواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد .

۱- توافق زوجین برای طلاق
 ۲- استنکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم امکان الزام او به تادیه نفقه همچنین در موردی که شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او به ایفاء هم ممکن نباشد .
 ۳- عدم تمکین زن از شوهر .

۴- سوء رفتار و یا سوء معاشرت هریک از زوجین به حدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیر قابل تحمل نماید .

۵- ابتلاء هریک از زوجین به امراض صعب العلاج به نحوی که دوام زناشویی برای طرف دیگر در مخاطره باشد .

۶- جنون هریک از زوجین در مواردی که فسخ نکاح ممکن نباشد .
 ۷- عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال به کار یا حرفه ای که منافی با مصالح خانوادگی یا حیثیات شوهر یا زن باشد .

۸- محکومیت زن یا شوهر به حکم قطعی به مجازات پنجم سال حبس یا بهشتربا به جسدزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر بد پنجم سال بازداشت شود یا به حبس و جزای نقدی که مجموعا منتهی به پنج سال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد

۹- ابتلاء به هرگونه اختیاء قضی که به تشخیص دادگاه به اساس زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیر ممکن سازد .

۱۰- هرگاه زوج همسر دیگری اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت ننماید

۱۱- هریک از زوجین زندگی خانوادگی را ترک کند. تشخیص ترک زندگی خانوادگی با دادگاه است.

۱۲- محکومیت قطعی هریک از زوجین در اثارتکاب جرمی که مفایر با حیثیت خانوادگی و شوین طرف دیگر باشد.

تشخیص اینکه جرمی مفایر با حیثیت و شوین خانوادگی است با توجه به وضع و موقع طرفین و عرف و موازین دیگر با دادگاه است.

۱۳- در صورت عقیم بودن یکی از زوجین به تقاضای طرف دیگر همچنین در صورتیکه زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند.

۱۴- در مورد غایب مفقود الاثر بر رعایت مقررات ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تبصره طلاق که بموجب این قانون و بر اساس گواهی عدم امکان سازش واقع میشود فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

ماده ۱- اجرای سیغه طلاق و ثبت آن پس از رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش صورت خواهد گرفت. متقاضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضا نامه ای به دادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور مزجه قید گردد. پس از وصول تقاضا نامه دادگاه را با یا بوسیله داور یا داوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد. هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش به نتیجه نرسد با توجه به ماده ۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد. دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور به اجرای سیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود. هریک از طرفین معقد بدون تحصیل گواهی عدم امکان سازش مبادرت به طلاق نماید به حبس جنه ای از شش ماه تا یک سال محکوم خواهد شد. همین مجازات دقراست برای سردنتری که طلاق را ثبت نماید.